

## Keçiören Genel

Röportajı Yapan :Tezcan Karakuş Candan  
Röportajı Derleyen :Tezcan Karakuş Candan  
Röportaj Yapılan Kişi :Leman Ardoğan

## Röportajdan Derlenen Bilgiler

Leman Ardoğan 1954 yılında Keçiören'de doğmuş, orada büyümüştür. 60 yıldır Keçiören'de yaşamakta olan Ardoğan'ın 1928 doğumlu annesi ve annesinin babası da Kalaba'da doğmuştur. Öte yandan, Leman Hanımın babaannesi de 1890 Kalaba doğumludur. Ardoğan'ın çocukluk yıllarından başlayan Keçiören serüveninde, Merbank evleri, Çubuk Çayı, tek katlı ve iki katlı evler, top sesleri ve Karargah Tepesi gibi bir dizi yer ve Keçiören'in o dönemki çok kültürlülüğü önemli bir yer tutmaktadır.

## "Keçiören Kalaba"

*Babam, Sağlık Bakanlığı Merkez Tamir Atölyesi'nde çalışıyordu; oranın sorumlusu gibiydi. Sanatoryumun arkasında oturuyorduk. İlkokul birinci sınıfı annemin okuduğu okulda okudum 1960 yılında. Okulun çevresini çok net hatırlamıyorum. Çocukken yazın badem topladığımızı hatırlıyorum. Hiç bir ev yoktu. Keçiören Gazino merkeziydi. Keçiören'de ilk yerleşim yerlerinden biri Kalaba'dır. Asıl adı Galebe'ymiş. 1200 tarihinde kurulan Ankara'nın da eski yerleşim yerlerinden , hatta bugüne kadar korunmuş Kaya Mezarı da vardır. Annemin babası dedem Kalaba'da doğmuş. Babaannemin doğumu 1890 falan. Babaannemi hatırlıyorum çünkü babaannemin doğum tarihi 1890 diye aklımda kalmış. Kalaba ile benim bağlantım çok sadece benim değil, annem 1928 Kalaba doğumlu. Annemin doğduğu ev, anneannemin tek katlı evi. O evi -hangi nedenle olduğunu hatırlamıyorum ama- devlet onlara tahsis etmiş. Öyle tip evler vardı. Giriyorsunuz eve bir koridor, koridorun ucunda mutfak, iki odalı geniş veranda şeklinde kabul edebileceğiniz, giriş holü diyebileceğiniz böyle bir yığın ev vardı. Devlet tarafından onlara tahsis edilmişti. Anneannem göçmendi ama dedem Kalaba'lı. Evlenmiş dedem, Kalaba'daymış. Anneannem Erzurum'dan göçmüş. O evlerden hiç kalmadı ama ev planı o kadar hafızamda yer etmiş ki. Çocukluğuma tekrar dönmek istiyorum. Anneannem oralı, dedem orada doğmuş, epeydenr Kalaba'lıyız artık. Keçiören 1946 yılında yanılmıyorsa ilçe haline gelmiş. Keçiören ilçe olunca Kalaba artık gelişmeye başlamış. Şu anda oturduğumuz arsada -parselde annemler*

ev yapmışlar. Kendi imkanlarıyla, gecekondı tarzı. O evi çok iyi hatırlıyorum. Tek katlıydı, sonra çift katlı oldu, meyve bahçeliydi. Sadece bizim evimiz değil, o sokaktaki -Leyla Sokak- tüm evler tek katlı, kiremit çatılıydı. Tip değildi, herkes kendi ihtiyacına göre yapmış. Kalaba köyü yaşantısı tam bir köy yaşantısıydı. Avlulu diyemeyeceğim ama tüm evler basit şekilde çitlerle ağaçlarla tellerle ayrılmış durumdaydı. Yollar asfalt değildi. Asfalt dökülmüş halini hatırlıyorum. İlçe olduktan sonra Kalaba'nın mahalle olmasından kaynaklı asfaltlanmıştı ve çocukken sevinmişim bizim de asfalt yolumuz var diye. Kalaba Keçiören'in gelişmesine etki etmiş ama müthiş göç almış, göçlerle birlikte masum olan tek katlı evler yıkıldı. Keçiören'de bir Kaya Mezarı var çok fazla kişi bilmiyor ama bilenler biliyor. Bu arada Karargahteppe diye bir teppe var. Orası daha köyken bir askeri birlik, topçu kışlası vardı. Hala mahallenin adı Karargahteppe topçu kışlasından; çocukken topların sesi kulağımıza gelirdi. Meteoroloji Genel Müdürlüğü .... içerisindeki müze savaş döneminde Atatürk ve askerlerine ve komutanlara hizmet etmiş bir yer.

#### **“Ankara'nın Sayfiye Yeri Keçiören”**

Keçiören Ankara'nın sayfiye yeri gibiymiş. Bağ evlerinde zenginler yazın gelip yayla gibi kalırmış. Arkadaşlarımın evi vardı, gider ders çalışırdık. O evler daha güzeldi, ahşap zemini olan, iki katlı, içeride merdiveni olan. Geniş bir bahçe içerisinde. Arkadaşım Aysel Demirkaya'nın babası Maliye Bakanlığı'nda çalışıyordu, annesi ev hanımıydı.

Keçiören'in merkezi Gazino -zannederim eğlence merkezi olduğu için Gazino diyorlar- orada yeşil bir bahçe vardı, aile gazinosuydu. Orada semaverlerde çay içtiğimizi hatırlıyorum. Açık hava sineması vardı. Orası zaman içerisinde gelişti, Keçiören'in merkezi oldu bir dönem ama şu anda Keçiören'in kent merkezi Kalaba . Karakol hala eski yerinde ama yapısı değişti. Hatta onun karşısında Kadriye Hocanın evi vardı, ahşap bir evdi. Çevreye ait yeşillikleri hatırlıyorum ama tabii apartmanlar çok bozdu. Annemle, “yaşasın bizimde asfalt yolumuz var” diye çok duyulduğumuzu hatırlıyorum. O yol üzerinde mahalleli yakan top oynardı. Çocukken annemin o yol üzerinde ip atladığını çok iyi hatırlıyorum. Sanatoryumdaki yaşantımızda orada elektrik olayı yoktu, yol yoktu, el feneri ile gider gelirdik birbirimize. Vehbi Koç'un evini sadece o dönemde duymuştum, oralı, bağ evlerinde doğduğunu biliyorum. İki katlı, hatta su basmandan ötürü iki buçuk katlı bir ev, ama çocukluğumdan detaylı bir bağlantı kuramıyorum.

## **“Keçiören Merbank Evleri”**

*Merkez Bankası evlerini de anlatacağım, bizim için bir gurur. Ankara'nın 70'li yıllarda ilk düzenli alt yapısı olan yerleşim birimleriydi. Merkez Bankası'nda çalışan kişilerin oluşturduğu bir kooperatif. İki katlı, tek katlı, yan yana iki birim ve tek birim olmak üzere dört değişik tipin olduğu evler. Hatta üst üste iki katlı olanları da düşünürsek beş değişik tipin olduğu evler Karargahtepe'de konumlandı. Bu evler, bir yamaca yapıldı. Çok düzgündü, bahçe içerisindeydi. Tek bağımsız birimler olarak oluştu. Sadece bir bölümünde bitişik nizamlı evler vardı. L şeklinde veya V şeklinde konumlanmıştı, ortada boş alan vardı. O alanda çocuklar için park, salıncak, kaydırak vardı. Bakkal, kırtasiye, gazete satan yer vardı. O döneme göre çok ileriye. Muazzez Hanımı tanırdık oradan, o zamanlar çok girmiştik evine şimdi vefat etti. Merkez Bankası'nda çalışıyordu, iki katlı evde yaşıyordu. Yamaça kurulunca su basmanları yüksekti. Bütün evlerde su basman seviyesini yükseltmişler. Bodrum katları kullanılabilirdi, zamanla o bodrum katları değişikliğe uğradı, orada yaşayanlar oldu. Muazzez Hanımın evi salon salomanje türünde, küçük giriş dardı. Ölü alan yok gibi planlanmıştı evler. Koridor kapanabilen, ahşap doğramalı buzlu camla kapanabilen salon salomanje türünde iki mekan. Dip kısımda banyo vardı, banyonun iki tarafında da iki oda. Bizim evle Merbank Evleri arasından Sanatoryum Caddesi vardı..... Merkez Bankası Evleri yapılmadan tek bir aks aşağı yola kadar inerdi, annemlerden duydum. O yol hala duruyor. Keçiören'de kışlar çetin olurdu. Kırk santim kar olurdu. O yokuştan Kalaba'ya baktığımız zaman kızaklarla ya da ahşap merdivenlerle kayardık. Cem Sineması vardı -açık hava sineması- Merkez Bankası Evlerinin içerisindeydi. Biz oraya kısaca “Banka Evleri” diyorduk. Diğer evlerden çok daha farklı küçük pencereleri olduğundan, “Kibrit Evler” dendiğini duymuştum, çok da yakıştırmıştım. Düzenli yerleşimi ile bazı yerler korunuyor hala. Tahta sandalyelere oturur, çekirdeğimizi alır, orada sinemamızı seyrederdik. Gruplar halinde gider dönerdik. Asfaltlı yollardı, ayağımız acımazdı ama sinemanın içerisi çakıl taşıydı.*

## **“Çok Kültürlülük”**

*Kalaba'da doğdum, çocukluğum top sesleri arasında geçti. ....işinin farklı yere kaymasından ötürü biz Sanatoryum Hastanesi'nin arkasında üç evden birine yerleştik geçici bir dönem lojman olarak. Sanatoryum Hastanesi, bakım tamir atölyesi lojmanıydı. Üç birimdi, ikisinde şoförler kalıyordu; ben 1954*

doğumluyum, hastane benden çok çok eski. Bağlum'u isim olarak biliyorduk ama çok uzak geliyordu, gidemiyorduk. Ufuktepe bomboştu. Dağlar taşlar bomboştu. Papazın Deresi' de oradaydı; orası zaman zaman bizim için piknik alanıydı. Ermeniler Keçiören'de fazla, o nedenle Papazın Deresi deniyor olabilir. Ermeni komşumuz yoktu. Anlatılanlardan bağ evlerinde yerleşik oturduklarını biliyorum. Çocuklar şeker bayramında el ele tutuşur Gazino Durağı'na giderdik. Yolda giderken de iki katlı betonarme evler vardı. Onlar bize çok lüks gelirdi. Kapıları çalar, şeker toplardık. Bazı aileler mendilin içinde paralar verirdi. Zaman zaman üç ailenin oturduğu kocaman bir dağ eteği çünkü kimse yok. Gazino Durağı'na kadar patika yollar vardı. Betonarme üç katlı evler parmakla sayılacak kadar azdı. Bir anım geldi aklıma: helikopterler küçük sabunlar atardı yukardan, pırpırda olabilir ama helikopter olarak hatırlıyorum puro sabunları küçük bir şemsiye ile süzülürdü aşağı küçükken koştur koştur onları toplardık. O dağda onları toplardık mutlaka yerleşim yerlerine atarlardı ama rüzgar sürüklüyordu herhalde.

#### **“Çubuk Çayı ve Çevresi”**

Çubuk Çayı bizim için önemli; o dönemlerde orası çok temiz akardı orada çamaşırlar yıkanır. Yıkanırdık, yüzerdik. Bir tahtadan köprü vardı, karşıya geçerdik, orası sebze bahçeleri idi. Annemlerin de bahçesi vardı. Gürül gürül suların aktığı dönemdi. Yıkandığımıza göre yüksek bir debisi yok ama çok temiz akardı. Subayevleri'nin karşısına Kalaba yamacına geldiğimizde tam karşısında orada bir Toygar Camisi vardı. ....Camii taş bir bina, zannediyorum 40'larda yapılan tek minareli bir camii. O camide ilk resmi newroz kutlaması yapılmış. Devlet resmi tören yapmış orada. O kayalardan baktığımızda Subayevleri'ni görürdünüz. Çocukluğumda boş ve uzak görünen alan yavaş yavaş gelişti. Devlet memurlarına verilen, askerlere tahsis edilen lojmanlardan oluşan bir alandı. O kadar üst üste çok katlı binayı, blokları orada gördüm. O bloklara girmek bana sonra kismet oldu. Planlama itibarıyla bir giriş holü -hol dar- bir banyo, mutfak, salondan odalara geçiliyordu bir arkadaşımın eviydi. Murat Çifter. Murat Çifter, babası teknik ressamdı, bizden büyüktü, ahşap işleri ile uğraşıyordu. O şekilde tanımıştım; Murat'ı da ... Çocukluğunuzda ilk defa o kadar çok katlı bina görmüşsünüz. Murat sayesinde evleri o büyük blokları gördüm.

### **“Keçiören’de Okul Yılları”**

*Annem Keçiören İlkokulu’nda okumuş. Ben de Keçiören’de ilkokulu okudum. Bağ evi ilkokula çevrilmiş gibi geliyor bana ama ..... Annem 85 yaşında. İlkokul birinci sınıfı Çizmeci İlkokulu’nda okuduktan sonra Kalaba’ya tekrar döndük. Evimiz iki katlıydı artık. Teyzemlere verdik alt katını.....Hem mahalleli hem akraba ilişkileri çok kuvvetliydi. Kalaba İlkokulu’nda okudum. Şu andaki mevcut okul. Karşısında ortaokul vardı. İki ayrı okul vardı, birisi eski ilkokul, karşısında ortaokul vardı. İlk öğrencileriydik hemen hemen. Keçiören Lisesi’nin yine ilk öğrencilerinden olduk. Tüm eğitim hayatım Keçiören’de ve Kalaba’da geçti diyebiliriz. Keçiören Lisesi’ne giderken asfalt ve şose iki ayrı yoldu. Zaman zaman yürüyerek giderdik. Asfalt yolda kaysı ağacı vardı. Hala da var.*

### **“Alışveriş”**

*Bir Ahmet bakkalımız vardı; bakkal alışverişi yapardık, aynı zamanda muhtardı. Sonra Ulus’a giderdik, 1940’lı yıllara ait Ulus’ta fotoğraflar. Heykelde çekilmiş. Alışverişlerimiz bakkal alışverişiydi, bahçe içerisinde tüm meyve ağaçları vardı. Şu anda günlük hayatımızda olan bir çok meyveyi bilmiyoruz. Kışlıklar çuvallar halinde alınırdı. Şimdiki gibi günlük alışverişler yoktu....*